

К.М. Станіва, аспірант

Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ РОЗВИТКУ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

В Україні банки відіграють вирішальну роль у системі фінансового посередництва. Підприємства потребують додаткових коштів, тому банківський сектор в Україні динамічно зростає. У сучасних умовах невід'ємною рисою успіху функціонування банківського сектора економіки України є створення стратегічного партнерства шляхом злиття та поглинання банків. Відмова від міжнародної співпраці української банківської системи є неможливою, збільшення концентрації капіталу шляхом злиття та поглинання є необхідною умовою для подальшого розвитку банківської системи.

Злиття та поглинання – один із найпоширеніших засобів розвитку, до якого вдаються у даний час навіть дуже успішні компанії. Цей процес у ринкових умовах стає явищем звичайним, практично повсякденним. Небагато проблем економічної теорії і практики викликають зараз більш палкі дискусії, ніж проблеми злиття і поглинання компаній. Зустрічаються абсолютно протилежні точки зору на доцільність і ефективність подібної реструктуризації компаній: деякі розглядають злиття як важливе джерело підвищення результативності діяльності компаній; інші вважають їх тільки відображенням владних інстинктів менеджерів, чие прагнення знижує, а не підвищує ефективність компанії.

Більше століття банки багатьох країн об'єднуються. За останні два десятиліття темпи злиття та поглинання великих фінансових установ значно прискорилися. Пояснити це можна зростаючим тиском і напруженістю бізнесу в усьому світі.

Основні фактори, які впливають на рішення про злиття та поглинання у банківському секторі економіки України:

- посилення, захист позицій банку та збільшення частки ринку, шляхом усунення банку-конкурента;
- рішення стосовно посилення слабких місць, пошук об'єктів для злиття;
- міжнародні банки прагнуть до злиття з вітчизняними банками для розширення своєї глобальної мережі;
- прагнення до отримання синергійного ефекту, тобто доповнюючої дії активів банків, сукупний результат якої перевищує сумарний результат окремо працюючих на ринку структур;
- можливість використання надлишкових ресурсів. Прикладом може бути регіональний банк із великими фінансовими ресурсами, але з обмеженими можливостями для їх розміщення. Він може зацікавити як об'єкт поглинання великий банк, який діє у національному масштабі.

Досвід реалізації угод про злиття вітчизняних банків показує, що в середньому тривалість їх оформлення – 1,5-2 роки. Після остаточного приєднання дрібні банки перетворюються на філії основного. Вітчизняне законодавство передбачає два шляхи злиття: або два банки об'єднуються в нову фінансову установу, або банк приєднує до себе інший банк. У 2006 році Об'єднаний комерційний банк приєднав Європейський банк розвитку та збережень, БНП- Парібас придбав УкрСиббанк; у 2007 році об'єдналися такі банки: “СЕБ БАНК” і “Факторіал Банк”, “УніКредіт” і “ХФБ банк Україна”.

Як свідчать останні тенденції в банківському секторі країни, протягом наступних років невеликим банкам із високою вартістю капіталу стане важче конкурувати з міжнародними банками, а покупці невеликих банків можуть зіткнутися із такими перешкодами, як низький рівень прозорості банківської системи, ускладнена процедура реєстрації нових комерційних банків, сумнівна якість кредитних портфелів, досить обмежена регіональна мережа та наявність податкових схем. Необхідно прийняти Верховною Радою проекту закону, спрямованого на підвищення прозорості банківської системи та встановити чіткі правила утворення нових комерційних банків України.